

Ընտրությունների արդար և օրինական լինելու կարևոր չափանիշներից մեկը նախընտրական քարոզչության ֆինանսավորման՝ օրենքով սահմանված կարգի պահպանումն ու ֆինանսական թափանցիկության և հաշվետվողականության ապահովումն է:

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ՔԱՐՈԶՉՈՒԹՅԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄԸ

Թեկնածուները, կուսակցությունները, կուսակցությունների դաշինքներն իրենց նախընտրական քարոզչությունը ֆինանսավորելու, ինչպես նաև ընտրական գրավը մուծելու նպատակով իրավունք ունեն ձևավորելու **նախընտրական հիմնադրամ:**

Նախընտրական քարոզչության ամբողջ ֆինանսավորումը իրականացվում է բացառապես նախընտրական հիմնադրամի միջոցների հաշվին:

Նախընտրական հիմնադրամ ձևավորելու իրավունք ունեն ԶԶ Նախագահի թեկնածուները, ԶԶ Ազգային ժողովի համամասնական ընտրակարգով ցուցակ ներկայացրած կուսակցություններն ու կուսակցությունների դաշինքները, մեծամասնական ընտրակարգով առաջադրված պատգամավորության թեկնածուները, ինչպես նաև տեղական ինքնակառավարման մարմինների թեկնածուները:

Նախընտրական հիմնադրամի ստեղծումը.

Նախընտրական հիմնադրամ ձևավորելու նպատակով առաջադրված կամ արդեն գրանցված թեկնածուները, կուսակցությունները, կուսակցությունների դաշինքները բանկերում բացում են ժամանակավոր հատուկ հաշվեհամարներ՝ բանկ ներկայացնելով համապատասխան ընտրական հանձնաժողովի կողմից տրված առաջադրման տեղեկանք և գրավոր դիմում:

Այդ հաշվեհամարներից եկամուտներ չեն հաշվարկվում և չեն վճարվում:

ԶԶ Նախագահի և կուսակցությունների ու կուսակցությունների դաշինքների նախընտրական հիմնադրամի միջոցները հավաքվում են ԶԶ Կենտրոնական բանկում, իսկ իսկ մյուս թեկնածուներինը՝ ԶԶ-ում գրանցված որևէ բանկի համապատասխան մասնաճյուղում:

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ԶԱՓԸ ԵՎ ԶԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԱԴԲՅՈՒՐՆԵՐԸ

Նախընտրական քարոզչության ընթացում Ազգային ժողովի մեծամասնական ընտրակարգով առա-

ջադրված թեկնածուն իրավունք ունի ծախսել ԶԶ-ում սահմանված նվազագույն աշխատավարձի 5000-ապատիկը (**5.000.000 դրամ**) չգերազանցող գումար, իսկ կուսակցությունը նվազագույն աշխատավարձի 60.000-ապատիկը (**60.000.000 դրամ**) չգերազանցող գումար:

Բանկերը նախընտրական հիմնադրամ մուծումներ կատարելու իրավունք ունեցող անձանց են վերադարձնում վերոնշյալ չափը լրացված լինելուց հետո ստացված գումարները:

Նախընտրական հիմնադրամներում կատարվող մուծումների՝ վերոնշյալ չափերը գերազանցող գումարները փոխանցվում են պետական բյուջե:

Նախընտրական հիմնադրամը ձևավորվում է՝

- թեկնածուի անձնական միջոցներից,
- թեկնածուին առաջադրած կուսակցության կողմից թեկնածուին տրամադրված միջոցներից,
- կուսակցության սեփական միջոցներից,
- ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց կամավոր մուծումներից:

Ազգային ժողովի մեծամասնական ընտրակարգով առաջադրված թեկնածուն իրավունք ունի իր հիմնադրամում մուծում կատարելու մինչև ԶԶ-ում սահմանված նվազագույն աշխատավարձի 1000-ապատիկը (**1.000.000 դրամ**) գումար,

Յուրաքանչյուր ֆիզիկական անձ կարող է թեկնածուի և կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի) նախընտրական հիմնադրամներում կատարել մինչև նվազագույն աշխատավարձի 50-ապատիկի (**50.000 դրամ**) չափով, իսկ յուրաքանչյուր իրավաբանական անձ՝ մինչև նվազագույն աշխատավարձի 150-ապատիկի (**150.000 դրամ**) չափով կամավոր մուծում:

Նախընտրական հիմնադրամի հաշվեհամարին մուծումները կատարվում են բացառապես ԶԶ դրամով՝ կանխիկ կամ անկանխիկ եղանակով:

Նախընտրական հիմնադրամի հաշվեհամարին կատարվող կանխիկ մուծումների վճարման մուտքագրման օրդերի, իսկ անկանխիկ վճարման դեպքում հանձնարարականի «Վճարում կատարողը» մասում պարտադիր նշվում է՝

- իրավաբանական անձանց համար՝ իրավաբանական անձի լրիվ անվանումը, պետական գրանցման տարեթիվը, բանկային վավերապայմանները, կանոնադրական կամ բաժնեհավաք կապիտալում օտարերկրյա միջոցների տոկոսը,
- ֆիզիկական անձանց համար՝ քաղաքացու անուն, ազգանունը, ծննդյան տարեթիվը, անձնագրի սերիան և համարը:

Մուծումներ կատարողի կողմից վերոնշյալ պահանջները չպահպանելու դեպքում գումարը հետ է վերադարձվում, իսկ դրա անհնարինության դեպքում փոխանցվում պետական բյուջե:

Պատգամավորության թեկնածուները և ԱԺ ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունները նախընտրական քարոզչություն իրականացնելու համար իրավունք ունեն օգտագործել միայն իրենց նախընտրական հիմնադրամի միջոցները: Եթե նրանք բացի նախընտրական հիմնադրամի միջոցներից, օգտագործում են նաև այլ միջոցներ, ապա ԿԸԶ-ի դիմումի հիման վրա դատարանը կարող է ուժը կորցրած ճանաչել թեկնածուի կամ կուսակցության ընտրական ցուցակի գրանցումը:

Նախընտրական հիմնադրամներում մուծումներ կատարելու իրավունք չունեն՝

- պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինները,
- բյուջետային հիմնարկները (կազմակերպությունները),
- օտարերկրյա ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք,
- քաղաքացիություն չունեցող անձինք,
- այն տնտեսական կազմակերպությունները, որոնց կանոնադրական կամ բաժնեհավաք կապիտալում բաժնեմաս ունեն ԶԶ կամ համայնքները,
- այն կազմակերպությունները, որոնց բաժնեհավաք կապիտալում 30 տոկոսից ավելին կազմում են օտարերկրյա միջոցները,
- բարեգործական և կրոնական կազմակերպությունները, միջազգային կազմակերպությունները և միջազգային հասարակական շարժումները,
- պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունները:

Վերոնշյալ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց կողմից նախընտրական հիմնադրամների հաշվին մուծված գումարները փոխանցվում են պետական բյուջե:

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՆԵՐԻ ԾԱԽՍԵՐԻ ԹԱՓՈՒՆԻՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Այն բանկերը, որտեղ բացված են ժամանակավոր հատուկ հաշվեհամարներ, եռօրյա պարբերականությամբ համապատասխան ընտրական հանձնաժողով տեղեկանք են ներկայացնում թեկնածուների, կուսակցությունների, կուսակցությունների դաշինքների նախ-

ընտրական հիմնադրամներ կատարված մուծումների վերաբերյալ: Համապետական ընտրությունների դեպքում ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովներն այդ տեղեկանքները՝ ուղեկցող գրությամբ, եռօրյա ժամկետում ներկայացնում են կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի վերահսկիչ-վերստուգիչ ծառայություն:

Թեկնածուները և Ազգային ժողովի ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունները, կուսակցությունների դաշինքները ոչ ուշ, քան ընտրությունների ավարտից 6 օր հետո, իրենց՝ որպես թեկնածու գրանցած համապատասխան ընտրական հանձնաժողովին **ներկայացնում են հայտարարագիր**՝ իրենց նախընտրական հիմնադրամներ կատարված մուծումների և այդ գումարների օգտագործման վերաբերյալ:

Հայտարարագրում նշվում է՝

- նախընտրական հիմնադրամ կատարված բոլոր մուծումների ժամանակագրությունը, դրանց կատարողների անունը, ազգանունը, հաշվառման հասցեն, մուծված գումարի չափը,
- կատարված ծախսերը, դրանց կատարման ժամկետը, ծախսերի կատարումը հաստատող փաստաթղթերի տվյալները,
- հիմնադրամում մնացած գումարի չափը (այդպիսին լինելու դեպքում):

Հայտարարագրերը համապատասխան ընտրական հանձնաժողով ներկայացվում են ուղեկցող գրությամբ:

Համապետական ընտրությունների դեպքում ընտրական հանձնաժողովները հայտարարագրերը ստանալուց հետո՝ 3 օրվա ընթացքում, դրանք ուղեկցող գրությամբ ներկայացնում են ԿԸՀ-ի վերահսկիչ-վերստուգիչ ծառայություն: Հանրապետության Նախագահի և Ազգային ժողովի ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների ու կուսակցությունների դաշինքների հայտարարագրերը եռօրյա ժամկետում տեղադրվում են ԿԸՀ-ի ինտերնետային կայքում, իսկ մյուս թեկնածուների հայտարարագրերի պատճենները կարող են տրամադրվել վստահված անձանց, ՁԼՄ-ների ներկայացուցիչներին, դիտորդներին:

Հայտարարագրերը պահպանության են հանձնվում Հայաստանի ազգային արխիվ:

Ընտրությունների վերաբերյալ ՀՀ օրենսդրության, այդ թվում՝ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի (ԿԸՀ) որոշումների մասին տեղեկատվություն կարելի է ստանալ ԿԸՀ-ի պաշտոնական վեբ կայքում՝ www.elections.am:

ԿԸՀ-ի հասցեն է՝ Գևորգ Քոչարի փողոց, 21ա, հեռ.՝ (374 10) 543523, էլ. փոստ՝ cec@intergalaxy.am:

*Լրացուցիչ տեղեկություններ, ինչպես նաև ընտրությունների հարցերով անվճար իրավաբանական օգնություն ստանալու համար, (նաև 2007թ.-ի մայիսի 12-ին), կարող եք դիմել **Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիային** հետևյալ հասցեներով՝*

- ք. Երևան, Նալբանդյան 7, բն. 2, հեռ.՝ (374 10) 540199, ֆաքս՝ (374 10) 580299, էլ. փոստ՝ ayla@ayla.am,
- ք. Գյումրի, Տիգրան Մեծի պողոտա 1, բն. 2, հեռ.՝ (374 312) 23812, ֆաքս՝ (374 312) 38236 էլ. փոստ՝ gyumri@ayla.am,
- ք. Կապան, Ա. Մանուկյան 1, բն. 72, հեռ./ֆաքս՝ (374 285) 62511, էլ. փոստ՝ kapan@ayla.am,
- ք. Վանաձոր, Վարդանանց 82, բն. 1, հեռ./ֆաքս՝ (374 322) 22317, էլ. փոստ՝ vanadzor@ayla.am,
- ք. Իջևան, Սահմանադրության հրապարակ 1, Մարզպետարանի շենք, հեռ./ֆաքս՝ (374 263) 32499, էլ. փոստ՝ ijevan@ayla.am,
- ք. Գավառ, Մարզպետարանի շենք, հեռ./ֆաքս՝ (374 264) 25503, էլ. փոստ՝ gavar@ayla.am,
- ք. Գորիս, Մաշտոցի 3, հեռ./ֆաքս՝ (374 284) 25861, էլ. փոստ՝ goris@ayla.am:

Կարող եք այցելել նաև ՀԵԻԱ վեբ կայք՝ www.ayla.am:

Սույն տեղեկատվական թերթիկը պատրաստվել և հրատարակվել է Վրաստանում և Հայաստանում Նիդեռլանդների Թագավորության դեսպանատան Սատրա ԿԱՊ փոքր դրամաշնորհների ծրագրի կողմից տրամադրված միջոցների հաշվին, Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիայի կողմից իրականացվող «Ընտրական իրավունքների իրազեկության և պաշտպանության քարոզարշավ» ծրագրի շրջանակներում:

ՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ - 2007Թ.

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ՔԱՐՈՋՉՈՒԹՅԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄԸ ԵՎ ԹԱՓԱՆՑԻԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Սույն տեղեկատվական թերթիկը տեղեկացնում է նախընտրական քարոզչության ֆինանսավորման, նախընտրական հիմնադրամների ձևավորման, ծախսերի թափանցիկության ապահովման և հարակից հարցերի մասին:

ԾՈՂՈՎԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐՈՋՉՈՒԹՅԱՆ ԹԵՐԹԻԿ

